

Děti Dunaje

Vojtěch Kessler

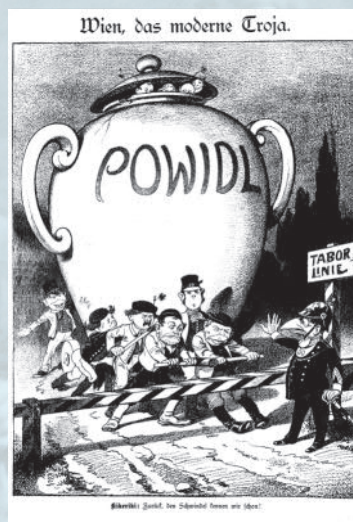
Víte, že největším českým městem ještě na začátku 20. století byla Vídeň? Žilo v ní víc Čechů než v Praze. Po rozpadu habsburské monarchie v roce 1918 se desetitisíce Čechů žijících ve Vídni ocitli na území cizího státu. „Obyčejní“ lidé se tak museli vypořádat s celou řadou společensko-politických problémů, které jim byly do té doby cizí. Zároveň si vídeňští Češi museli najít své místo uprostřed rakouské společnosti. Využívali k tomu mimo jiné mimořádně aktivní společenský a spolkový život v rámci menšiny, ale také posilovali svou identitu četnými přeshraničními kontakty s občany Československa – ať už šlo o návštěvy v zahraničí během dovolených nebo výlety na sokolské slety. Ve skutečnosti se nacházeli v situaci, kdy nebyli považováni ani za Čechy, ani za Rakušany. Svěbytná česká vídeňská komunita prakticky zanikla s koncem druhé světové války. Dnes po ní ve Vídni zůstala jen četná česky znějící jména všech těch Prohasků, Spacků, Swobodů a podobně.

Ve vyprávění našich prababiček a pradědečků se velmi často opakuje tvrzení, že buď dotyční sami, nebo třeba jejich rodiče „chodili za prací do Vídně“, nebo „byli ve Vídni sloužit“. Zejména z chudších oblastí jižní Moravy či Čech to ve své době byla tak rozšířená móda, jako je dnes běžné jezdit na zkušenou na Erasmus.

Co platí o kuchařkách, lze říci o stavebních dělnících. V dobách, kdy se Vídeň ve velkém velkoryse přestavovala do podoby metropole rozsáhlého impéria, bylo potřeba dvou věcí: stavebních dělníků a cihel. Obojí dodávali čeští imigranti. Dokonce se vžil pro Čechy ve Vídni pojem „Ziegelböhmee“, neboli cihloví Češi.

Každý obyvatel Vídně, a snad i každý obyvatel Rakouska dnes ví, co to jsou powidl, tswestwete, buchtel, kolatschen, knödeln (knedlíky) a podobně. Je to proto, že nejrozšířenějším povoláním prvních generací českých žen ve Vídni byla kuchařka. Málokdo tak ovlivnil podobu dnešní rakouské kuchyně, jako vídeňští Češi.

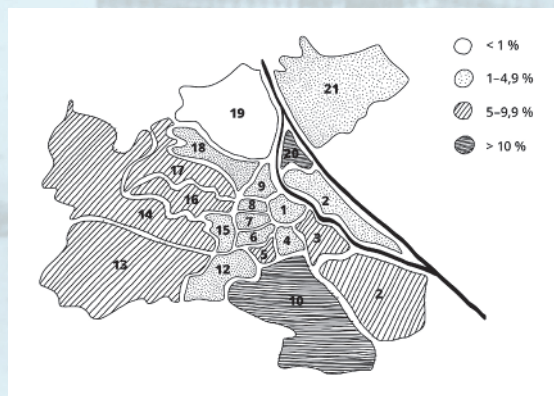
Soužití Čechů a Němců ve Vídni nebylo vždy bezproblémové. Zatímco Čechy reprezentovala typická postavička Wenzela, Němci měli svého Michla. Jejich vzájemné konfrontace byly velmi oblíbeným zdrojem humoru. Uhodnete, kdo byl důvtipný a mazaný a kdo naopak dobrasrdčný a naivní?

Nesmírně bohatý byl spolkový život vídeňských Čechů. Měli své vlastní sokolské organizace, fotbalové týmy, čtenářské besedy, politické strany, ochotnická divadla. Bylo zcela běžné, že takové spolky fungovaly kompletně v češtině, včetně například českých legitimací. Většinu vídeňských spoluobčanů to nepohoršovalo.

Uhodnete, co znamená: „Pani houzmástrová pucovala na gonku štiflata“? I takhle se mohli bavit vídeňští Češi mezi sebou. Mluvit tu česky, tu německy a tu směsící obou jazyků bylo naprosto normální. A nosit k tomu typický německý kroj trachtl s koženými kalhoty a kšandami jakýmsmet.

V některých částech Vídně žilo dokonce tolik Čechů, že jste mohli prožít celý život na ploše několika ulic a neslyšet slovo německy. Až tam někdy pojedete na výlet, věnujte v těch nejhustěji osídlených čtvrtích pozornost jménům na domovních zvoncích. Schválně, kolik najdete Prohasků, Spacků a Swobodů?